[2019] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1069

ਰਘਵੇਂਦਰ ਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ

ਬਨਾਮ

ਰਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2960)

ਮਾਰਚ 13, 2019

[ਐਲ. ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 – ਆਦੇਸ਼ 7, ਨਿਯਮ 11 - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ (ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 06.03.1981 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 2001 ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ - ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ 2001 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 10 ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 2003 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਟਾਈਟਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਝੂਠਾ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ: ਇਹ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, 2003 ਤੱਕ, ਲਗਭਗ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ, ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਭਰਾ (ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ 15.12.2002 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਿਖਾਵੇ

ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ - ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਟਵਾਰੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 10 ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ।- ਸੰਮਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਪੀ 2001 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਨੇ ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ - ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ - ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਚਾਲਾਕੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛੀ ਗਈ - ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 59, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ - ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਇਜਾਜ਼ਤ - ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 – ਅਨੁਛੇਦ 59

1069

XXXXXX

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ , ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਕਿ: 1.1 ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੇ 06.03.1981 ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 2003 ਤੱਕ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ (ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ) 06.03.1981 ਦੇ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 06.03.1981 ਦਾ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਥੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੀ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 10 ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵੰਡ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 2001 ਦੇ T.S(ਵੰਡ) ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 203 ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ 10.04.2003 ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, 2003 ਤੱਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ 06.03.1981 ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 6.1] [1077-G-H; 1078-A-C]

1.2 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਕੇ ਪਦਾਰਥਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਖੁਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ। ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿਖਾਵਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਗਭਗ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ, ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਭਰਾ (ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ 15.12.2002 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ) ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਿਖਾਵੇ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ। ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਕੰਮ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿਖਾਵੇ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਸੀ। 2001 ਦਾ T.S. (ਵੰਡ) ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 203 ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਮਨ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 10-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਨੇ ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 22 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਵ 1981 ਤੋਂ 2001/2003 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7] [1081-D-H; 1082-A]

XXXXXX

ਰਘਵੇਂਦਰ ਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ
1071

1.3 ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਚਾਲਾਕੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛੀ

ਜਾਂਦੀ। ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪੁੱਛੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 59 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 59 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਦਵਾਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7, ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7, ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 2003 ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 19 ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 7.1, 9] [1082-ਬੀ-ਡੀ, ਜੀ-ਐਚ; 1083-ਏ]

ਟੀ. ਅਰੀਵੰਦਮ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਵੀ. ਸੱਤਿਆਪਾਲ (1977) 4 SCC 467: [1978] 1 SCR 742; ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ (1986) 4 SCC 364; ਮਦਨੂਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਮੂਰਤੀ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਜਲਾਲ (2017) 13 SCC 174: [2017] 5 SCR 294; ਚਰਚ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਪੋਨੀਅਮਨ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਟਰੱਸਟ (2012) 8 SCC 706: [2012] 6 SCR 404; ਏ.ਬੀ.ਸੀ. ਲੈਮਿਨਾਰਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਏਜੰਸੀਆਂ (1989) 2 SCC 163: [1989] 2 SCR 1; ਸੋਪਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਬਲੇ ਬਨਾਮ ਸਹਾਇਕ ਚੈਰਿਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (2004) 3 SCC 137: [2004] 1 SCR 1004; ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਉਰਫ ਕੁਲਦੀਪ ਬਨਾਮ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ

(2009) 12 SCC 454: [2009] 5 SCR 1049; ਐਨ. ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਮੂਰਤੀ ਬਨਾਮ ਮਰਿਯੰਮਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ AIR 2005 SC 2897: [2005] 1 Suppl. SCR 411; ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ (2007) 10 SCC 59: [2007] 10 SCR 520 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

XXXXXX

ਬਲੂਮ ਡੇਕੋਰ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਹਿੰਮਤਲਾਲ ਦੇਸਾਈ (1994) 6 SCC 322: [1994] 3 Suppl. SCR 322 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ

[1978] 1 SCR 742	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 4.3
(1986) 4 SCC 364	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 4.3
[2017] 5 SCR 294	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 4.3
[2012] 6 SCR 404	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 4.5
[1989] 2 SCR 1	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 4.5
[1994] 3 Suppl. SCR 322	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 4.5
[2004] 1 SCR 1004	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 4.5
[2009] 5 SCR 1049	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 4.5
[2005] 1Suppl. SCR 411	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 4.5
[2007] 10 SCR 520	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 4.5

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2960

2006 ਦੇ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਨੰਬਰ 1829 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 12.03.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਲਕਸ਼ਮੀ ਰਮਨ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।S

ਬ੍ਰਜੇਸ਼ ਵਰਮਾ, ਦਿਨਕਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼ਿਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਈ.ਸੀ. ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ, ਉਪੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖਿਆਲੀ, ਡੀ.ਕੇ. ਦੇਵੇਸ਼, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ
ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. 1. ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

1.1 ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ (Leave granted)

XXXXXX

ਰਘਵੇਂਦਰ ਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ
[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.] 1073

2. ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 2006 ਦੇ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਨੰਬਰ 1829 ਵਿੱਚ 12.03.2013 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੁਨਸਿਫ, ਦਾਨਾਪੁਰ ਦੁਆਰਾ 2003 ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 19 ਵਿੱਚ 28.08.2006 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ

ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸੀਪੀਸੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 (d) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

3. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਕਿ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਸ਼ੀਓ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਲ 1965 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਸੀ। ਕਿ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਰਹੂਮ ਭਰਾ ਸ਼ੀਓ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 06.03.1981 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 2001 ਦਾ ਇੱਕ T.S. (ਵੰਡ) ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 203 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 10 ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵੰਡ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਮਨ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 21.12.2001 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ੀਓ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 15.12.2002 ਨੂੰ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਕੱਲੇ 2003 ਦਾ T.S. ਨੰਬਰ 19 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਮੁਨਸਿਫ, ਦਾਨਾਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 06.03.1981 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿਖਾਵੇ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੂਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

3.1 ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਆਦੇਸ਼ XIV, ਨਿਯਮ 2 CPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 06.03.1981 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 59 ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾਵਾਂ 91 ਅਤੇ 92 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXXXXX

3.2 ਮੁਨਸਿਫ, ਦਾਨਾਪੁਰ ਨੇ 28.08.2006 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3.3 ਮੁਨਸਿਫ, ਦਾਨਾਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਸਿਫ, ਦਾਨਾਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਅਸਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਪਦਾਰਥਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 (d) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਕੇ ਪਦਾਰਥਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

4.1 ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਸਾਲ 1981 ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ 2003 ਤੱਕ, ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਸਵਰਗੀ ਸ਼ੀਓ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 06.03.1981 ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 22 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 59 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ।

XXXXXX

4.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ, ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ 06.03.1981 ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

4.3 ਟੀ. ਅਰੀਵੰਦਮ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਵੀ. ਸੱਤਿਆਪਾਲ **(1977) 4 SCC 467** ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ;**ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ** (1986) 4 SCC 364 ਅਤੇ **ਮਦਨੂਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਮੂਰਤੀ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਜਲਾਲ** (2017) 13 SCC 174, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

4.4 ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

4.5 ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਭਰਮ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ **ਟੀ. ਅਰੀਵੰਦਮ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਰਕੁਨ ਜੱਜ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪੁਲੰਦੇ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਭੜਕਾਊ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਰਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਆਦੇਸ਼ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਟੀ. ਅਰੀਵੰਦਮ** (ਸੁਪਰਾ) **ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ;ਚਰਚ ਆਫ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਪੋਨੀਅੰਮਨ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਟਰੱਸਟ** (2012) 8 SCC 706; **ਏ.ਬੀ.ਸੀ. ਲੈਮਿਨਾਰਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਏਜੰਸੀਆਂ** (1989) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 163; **ਬਲੂਮ ਡੇਕੋਰ**

ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਹਿਮਾਤਲਾਲ ਦੇਸਾਈ (1994) 6 SCC 322; **ਸੋਪਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਬਲੇ ਬਨਾਮ ਸਹਾਇਕ ਚੈਰਿਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ** (2004) 3 SCC 137; **ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਉਰਫ ਕੁਲਦੀਪ ਬਨਾਮ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ** (2009) 12 SCC 454; **ਐਨ.ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਮੂਰਤੀ ਬਨਾਮ ਮਰਿਯੰਮਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ** AIR 2005 SC 2897 ਅਤੇ **ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ** (2007) 10 SCC 59 ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

XXXXXX

5. ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

5.1 ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

5.2 ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਾਰੇ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 2001 ਦੀ T.S. ਨੰਬਰ 203 ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ 06.03.1981 ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਤਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, 2001 ਤੱਕ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ 06.03.1981 ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਹੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

XXXXXX

5.3 ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

6. ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ। ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

6.1 ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ 06.03.1981 ਦੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ:

A.ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ 06.03.1981 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ।

B. ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ 06.03.1981 ਦਾ ਉਕਤ ਦਿਖਾਵੇ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

C. ਮੁਕੱਦਮੇ-ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

D. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਿਗਿਆਪਨ-ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

E. ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

F. ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਜਾਂ ਰਾਹਤ, ਜੋ ਸਹੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

XXXXXX

ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੇ 06.03.1981 ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 2003 ਤੱਕ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ (ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ) 06.03.1981 ਦੇ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਹ

ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 06.03.1981 ਦਾ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਥੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੀ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 10 ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵੰਡ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 2001 ਦੇ T.S. (ਵੰਡ) ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 203 ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ 10.04.2003 ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, 2003 ਤੱਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ 06.03.1981 ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

6.2 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

6.3 **ਟੀ. ਅਰੀਵੰਦਮ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ:

"5. ਸਾਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਘੋਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਵੀ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਬੰਗਲੌਰ ਦੀ ਫਸਟ ਮੁਨਸਿਫ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਹਿਮ ਦੀ ਘੋਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੁਨਸਿਫ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਅਰਥਪੂਰਨ - ਰਸਮੀ ਨਹੀਂ - ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੜਕਾਊ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ 7, ਨਿਯਮ 11 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਤੇ, ਜੇ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਭਰਮ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ 10, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿਓ। ਇੱਕ ਕਾਰਕੁਨ ਜੱਜ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ..."

XXXXXX

ਰਘਵੇਂਦਰ ਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ
[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.] 1079

6.4 **ਚਰਚ ਆਫ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੋਸਾਇਟੀ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"13. ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਲੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਾਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਤੱਥ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਲੱਭਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੁਝ ਕੰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

6.5 **ਏ.ਬੀ.ਸੀ. ਲੈਮਿਨਾਰਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਏਜੰਸੀਆਂ, ਸਲੇਮ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਾਇਆ:

"12. ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਹਰ ਤੱਥ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਲੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਾਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੁਝ ਕੰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਸਲ ਉਲੰਘਣਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਹਰ ਤੱਥ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਹਰ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਜੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਵੇਗੀ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨਾਲ

ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

6.6 ਪੈਰਾ 11 ਅਤੇ 12 ਵਿੱਚ **ਸੋਪਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਬਲੇ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

"11. ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਰਜ਼ਾ ਵਸੂਲੀ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ [(1998) 2 SCC 70] ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7, ਨਿਯਮ 11 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਢਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7, ਨਿਯਮ 11 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਮ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

12. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਅਤੇ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਡਰਾਫਟਿੰਗ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਭਰਮ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ

ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਲੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਟੀ. ਅਰੀਵੰਦਮ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਵੀ. ਸੱਤਿਆਪਾਲ (ਸੁਪਰਾ)।

6.7 **ਮਦਨੂਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਮੂਰਤੀ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"7. ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਦਲੀਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਹਨ। ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਅਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਖਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਬਿਆਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੇਸ

ਵੈਲਿਊ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਭਰਮ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਜਾਅਲੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ।

XXXXXX

ਰਘਵੇਂਦਰ ਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ
[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.] 1081

6.8 **ਰਾਮ ਸਿੰਘ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚਾਲਾਕੀ ਨਾਲ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

7. ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਕੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ

ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਖੁਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ। ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿਖਾਵਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਲਗਭਗ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ, ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਭਰਾ (ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ 15.12.2002 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ) ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਦਿਖਾਵੇ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ। ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਕੰਮ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿਖਾਵੇ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 10 ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 2001 ਦਾ T.S. (ਵੰਡ) ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 203 ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਮਨ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 10-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਨੇ ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 22 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਵ 1981 ਤੋਂ 2001/2003 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪੁਲੰਦੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ, **ਟੀ. ਅਰੀਵੰਦਮ (ਸੁਪਰਾ)** ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ

ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ , ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

XXXXXX

7.1 ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਚਾਲਾਕੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛੀ ਜਾਂਦੀ। ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪੁੱਛੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 59 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 59 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਦਵਾਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

8. ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਾਮ **ਲਾਲ ਉਰਫ ਕੁਲਦੀਪ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;**ਐਨ.ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਮੂਰਤੀ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ **ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 (d) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਰਘਵੇਂਦਰ ਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ
[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.] 1083

9. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 12.03.2013 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਨਸਿਫ, ਦਾਨਾਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 2003 ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 19 ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਖ਼ਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi